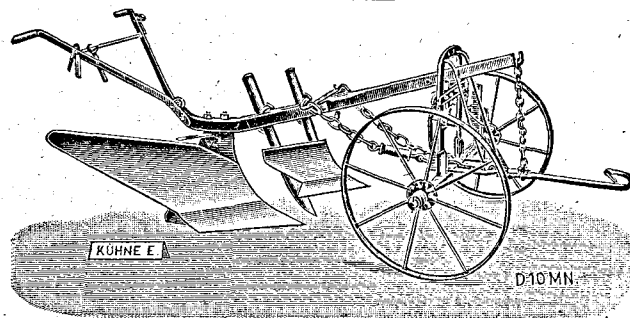
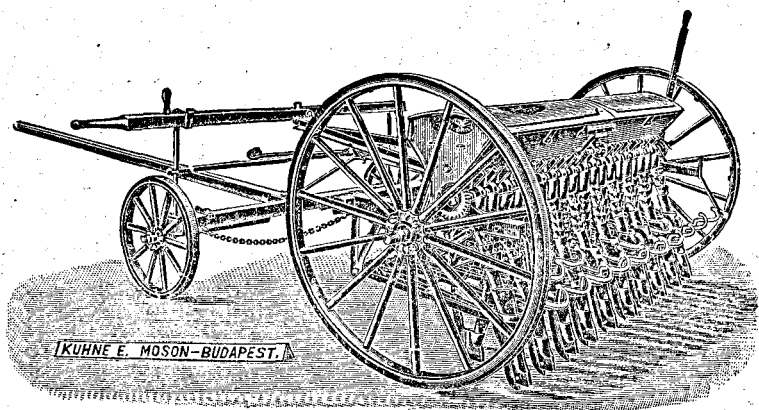

Egy- és többvasú acélekék, rét- és szántóföldboronák, rugós-fogas porhanyítóeszközök, 6- és 8-vasú kultivátorok, Columbia kultivátorok, különféle lókapák, Hermann- és Rohr-féle kapalók, „MOSONI DRILL” és „VERA II” sorvetőgépek.
— Burgonyalyukgató- és takarógépek. —

3007

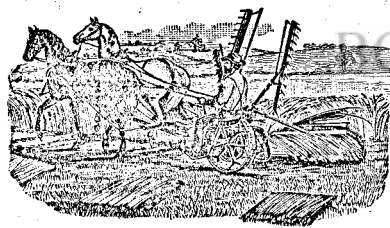

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t. Mosonban.

Főraktár:

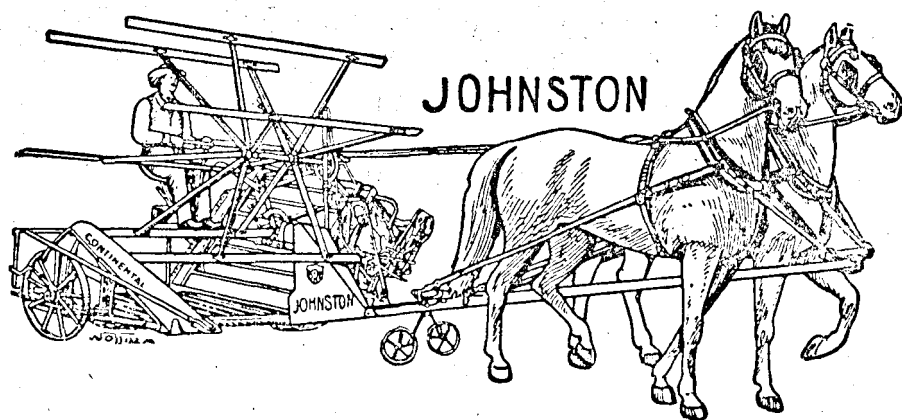
Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 59.

Fiókraktárak: Debrecen, Kaposvár,
Szabadka, Temesvár.

„Johnston”

eredeti amerikai aratógépek ugy szerkezet, mint jó anyag tekintetében a legtökéletesebbek.

3152

Az előrelátható nagy munkáshiány következtében ajánljuk „JOHNSTON” gyártmányu amerikai aratógépeink sürgős beszerzését, annál is inkább, mert a további behozatal Amerikából a jövő aratáshoz alig lesz lehetséges. — Felvilágosítással készséggel szolgál:

Bächer Rudolf — Melichar Ferencz

Magyarországi vezérképviselő: Szücs Zsigmond Budapest, VI., Teréz-körut 26. szám.

Zsákot, Zsineget, ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a
 32 év óta legmegbízhatóbbnak elismert
FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest, V., Nádor-utca 31-33. szám.
Kévekötelek, PONYVAKÖLCSÖNZO-intézet Kérjen ajánlatot

Szuperfoszfátot
 és minden egyéb műtrágyaféléket ajánl a
Mütrágyát Értékesítő Szövetkezet
 Budapest, V. kerület, Fürdő-utca 8-ik szám.

A drági gazdaságban termett szép tiszta
Bükkönymag
 alábbi raktárban 100 kilonként 60 koronáért (zsák nélkül) készpénz fizetés ellenében kapható, amíg a készlet tart. □ Tudakozódni:
Hitelbank Áruraktárában Kolozsvár (pályaudvar mellett).

Homlokzatok és belsőhelyiségek
meszelésére
 a legjobb és a legtökéletesebb
BAZALITESTEK
 Kimerítő ajánlatot és mintát szívesen küld:
LUTZ EDE és TÁRSA festékgyára
 BUDAPEST, VII, ker., Örnagy-u. 4.

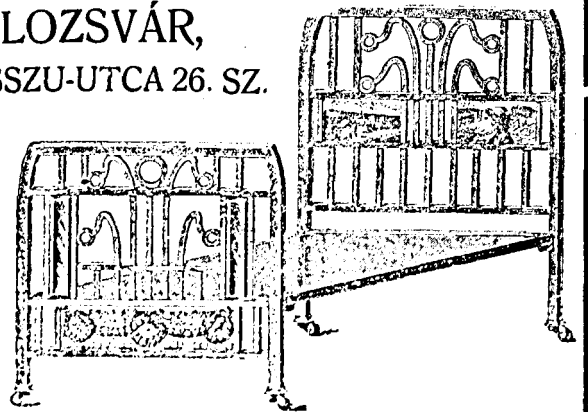
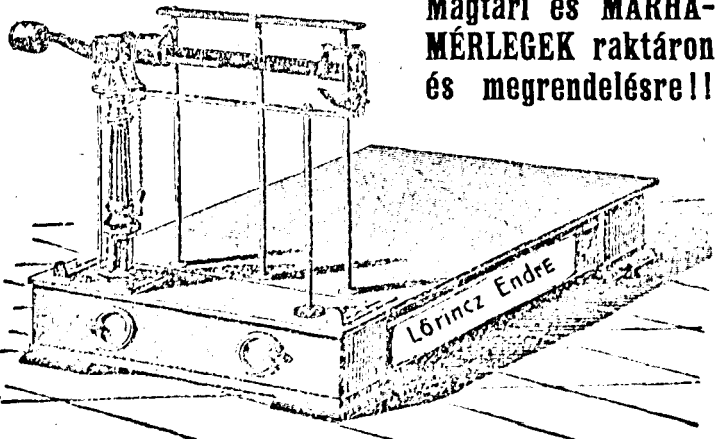
Nagyobb gazdaság kezelésére ajánlkozik egy 25 éves nős, hadmentes, az algyógyi gazdasági iskolát végzett és már 5 éve nagy uradalomban mint
ispán
 szolgáló gazda.
 Bővebb felvilágosítást ad
az URADALMI INTÉZŐSÉG
 Kerelőszentpál.

Haszonbérbe kiveszek azonnalra is
300-600 k. holdas
BIRTOKOT
Feltételeim:
 1., Fővonal vasuttól legfennebb 6-8 km. távolság.
 2., Jó termő talaj, sok takarmány.
 3. Sok és jó istálló.
 4. Szép uri lakás.

Ajánlatokat részletes leírással, legelső haszonbérárral kérek:
„Biztos bérlő“ jelígre, dupla borítékban, az
„Erdélyi Gazda Társaság Kolozsvár, Attila-utca 10. szám“
 — címre ajánlott levélben mielőbb beküldeni.

PETREUS L. UTÓDA LŐRINCZ
 KITÜNTETETT OKLEVELES MÉRLEGKÉSZÍTŐ, ÉPÜLET- ÉS MŰLAKATOS, VAS- ÉS RÉZBUTORGYÁRTÓ.
Magtári és MARHAMÉRLEGEK raktáron és megrendelésre!!
ELVÁLLAL:
 Vas és fémből előállítható szakmájába vágó minden munkát. Kórházak, szállodák, gazdaságok, istállók, tehenészetek stb. fa, vagy fémbutorral való berendezését. Folyósó, lépcső és sirrácok készítését. Gazdasági és kerti kerítéseket Kerti butorokat és sátrakat. Réz- és vaságyakat és butorokat, stb.

KOLOZSVÁR, HOSSZU-UTCA 26. SZ.
 Költségvetéseket és rajzokat kívánatra díjtalanul
 Pontos időre szállítás! Szolid és versenyképes árak!
 Szakszerű tökéletes munka!
MAGTÁRI ÉS MARHAMÉRLEGEI MINDEN MÁSNÁL JOBBAK ÉS OLCSÓBBAK

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
½ ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJEBLENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
◇ A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ◇

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A polgári közigazgatás kötelességei	57
Adatok néhány erdélyrészi falusi tejszövetkezet eredményeiről. Dr. Cséser Lajos	57
A gyümölcsfák gondozása. Nádas János	59
Kormányintézkedések	59
Vegyes közlemények	60
Hirdetések.	

A polgári közigazgatás kötelességei.

Az a pénz, amely a fogatok ára fejében a gazdákhöz jut, ugyancsak fel fogja venni az igásállatok árát. Közeledik a tavasz s mindenki igyekezni fog a kapott pénzen új igásállatokat szerezni.

Ennek természetes következménye, hogy az árak lehetetlenül emelkedni fognak s a gazda csak akkor jön rá, hogy a pénz, amit állattalért kapott s amelyet annyira felhántorgattak, kevésnek bizonyul arra, hogy azon új állatokat szerezzen be.

S minél tovább tart a háború s vele az állatpusztítás, annál inkább figyelembe kell venni a fogatok és állatok rekvirálásánál közreműködő becsülőknek és katonaságnak, hogy a gazda állatállományát mindig magasabb áron kénytelen beszerezni, mint ahogy azt eladja.

Különösen az igásállatok, az ökör ára emelkedik hihetetlen mértékben s fog a jövőben is tovább emelkedni, ha a hadvezetőség nem intézkedik, hogy az ökrös fogatok rekvirálásánál eljáró katonai közegek ne sétáltassák a fogatokat száz kilométer távolságokra úgy, hogy mire azok látvételre kerülnek, már annyira le vannak romolva és sántulva, hogy azokat semmire sem lehet használni.

A leglehetősebb álláspont azonban az, ami ellen a leghatározottabban kell tiltakozni, hogy az így megkínzott állatokat a katonaság nem az illetékes községi mázsálás alapján veszi át, hanem az átvételkor talált súly alapján. Végül is nem az ellenség, hanem a saját hadseregünk rekvirál, ettől pedig elvárhatjuk, hogy igazságos legyen, a mihez persze szaktudásra is szükség van.

Ezt a katonaságtól a mai szervezet mellett nem lehet követelni, mert sajnos, a sok ezer gazdát, aki a harctéren van, eszük ágában sincs az élelmezés és a rekvirálás terén felhasználni, de az igenis megkövetelhető, hogy a közigazgatás döntése legyen irányadó a becsárak megállapításánál.

A hadsereg nem külön állam az államban, annak a költségeit a polgárság viseli, így tehát nem lehet hozzájárulni ahhoz, hogy a rekvirálásoknál külön hadi adó rovassék a gazdára azon felül, ami gazdasági bajt maga a rekvirálás okoz.

Minden ilyen katonai hatalmaskodás ellen jogorvoslatot kell keresni a közigazgatásnál, a földmivelésügyi kormány pedig utasítsa úgy a katonai, mint a közigazgatási közegeket, hogy a legmesszebbmenő méltányossággal járjanak el a rekvirálásoknál, különösen a most közeledő tavaszi munkálatok küszöbén és azok tartama alatt.

A polgári közigazgatásnak a helyén kell lenni ezekben a válságos időkben. Abból a legendakörből, amely körülveszi a rekvirálások szálal mezőit, igen érdekes mozzanatok tűnnek ki. Megbizonyosodik számtalan példából, hogy egy-egy erélyes szolgabíró, aki tudja, ismeri a törvényt, eligazodik a rendeletek tömegében, számtalan esetben meg tudná menteni a gazda jogos érdekeit. De ha a közigazgatás úgy kezeli ezeket a nagy vagyoni és e mellett országos érdekebe vágó kérdéseket, mint béke idején a csekély jelentőségű dolgokat szokták, akkor eredményt a polgár javára elérni nem lehet. Sarkára kell állani minden közigazgatási embernek és meg kell védeni a polgári érdeket, amelynek megvédéséből sarjadjik ki a legmagasabb védelem: a háza védelme sikerrel és dicsőséggel.

Adatok néhány erdélyrészi falusi tejszövetkezet eredményeiről.

Írta: Dr. Cséser Lajos.

I.

Nemes Miskolc városában gyermekkoromban (40 évvel ezelőtt) »utolsó« kofasorba számított az a vitélő aszszonyság, aki tejjel mert kiállni a »piacra«, hiszen akkoriban ez legfőképpen a gyerekek és vén emberek étele, vagy itala volt, még az akkori gyomrok a »papramorgós füstölt szalonnás fölöstömöt uzoválták«, kávé csak a »német« (hivatalnok) és az izraelita polgártársak ittanak, az ő kedvükért kellett a tejjel is kofálkodni: »egyébként minden jóra való« földszintes polgártásnak meg volt a tehénkéje, az emeleten lakók pedig akkor még a már cserbehagyott falusi kuriákból szállították a városi konyhára a tejet vagy tejfellt, vajjat, turót és sajtot — hogy legyen mivel kosztolni a »bejáró« szegény embereket, — azonkívül még a sokféle

rossz vizet pótolták a tejjel, ellentétben a mai napság szokásával! És talán így volt ez országszerte, hiszen akkortájt városaink nagy része »parasztos« jelleggel bírt és a kisebb élelmi cikkeket maguk termelték. Telvén az idők, így a maguk erejéből megnőtt néptelepüléseink megvárosiasodtak: a riska, meg a gazdája mindjobban kiszorultak a külvárosba, meg a tanyára, helyét elfoglalta a mind több kávéfogyasztó »kaputos« elem — a tejes kofák nemes céhe nagyobb tekintélyre jutott — és a falusi tej évről-évre nagyobb és szélesebb vidékről kezdte meg naponta vándorutját a város felé és biz azóta a tej becsületéért nemcsak a lelkiismeret előtt kell számolni: de mind sürűbben a »tejkapitány« előtt, sőt »Isten bocsá!«, makacs apellatában az állam minisztere előtt kell (papiron) helytállani »egy hitvány kondér tejért...«

Ma a falusi tejszövetkezetekben furdog korszaka elmúlt, azaz a városok jelszava lett: »hozzunk be több tejet«, tehát nemcsak annyit amennyi a gyermekeknek, öregeknek és »izraelitáknak« kell, de már oly bőségben vonza be a város a falusi és tanyai tejet, hogy a falusi gyermek már is sinyli testi fejlődésében a tejjel hiányt, mert az azt pótló pálinkás kenyértől mind több és több apró sirdomb látszik a falusi temetőkön — így panasolja ezt a marosvásárhelyi iparkamara 1913-beli évi jelentése.

És ezzel hazaérkeztünk kies Erdélyországba, melyet már a jeles Kóváry statisztikus (1847) az állattenyésztés fejlesztésére alkalmas viszonyai miatt »Európa második Svájcának« nevezett vala: igen a városiasodás itt is bekövetkezett, itt is mind több tejet követel a város és ezért sokfelé a tejelő (nyugoti) marhatenyésztésre tértek át, célszerű példát mutatóan ebben legelőször megint csak a szász atyáinkiai. Persze az erdélyi városok környékén is mindjobban terjedt a napi tejtermelés és tejszállítás: előbb csak a falusi kofák hozták be egyéb élelmi cikkeivel vegyesen, majd követték a példát a nagyobb birtokbérlok, sőt vállalkozóbb uradalmak is, végül a távolabbi falvak fölősleges tejet is számba kellett venni tömegtermelés és tömegértékesítés révén; így alakultak meg a falusi tej-, vaj- vagy sajtuszövetkezetek (legelőször valószínűleg a brassóvidéki szász községekben), de aztán a marosvásárhelyi »székelyföldi miniszteri kirendeltség« kezdeményezésére a földmivelésügyi minisztérium támogatásával mind sürűbben alakultak falusi tejszövetkezetek; hogy az együttes termelés

A gazdasági és kerti

vetőmagvakat

szerezzük be a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

(Budapest, V. Alkotmány-utca 29. szám.)

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsónadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálóingek és kabátok. Fiu- és leánykaféhermü minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRT, Deák Ferenc-utca 3. szám.

Telefonszám 567.

Mátrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyszőnyeget szakemberként készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon ebédülő és futószőnyeg gyapjú és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára.

és értékesítés révén a tejből is jusson a kisgazdának havonként visszatérő jövedelem, melyet azelőtt a »gyermek, a koldus, a borju, vagy a disznó értékesített«.

A fokozott tejtermelés gazdaságüzemi hatása még a szerény gazdasági termelési viszonyokkal bíró erdélyi falun is meglatalszik. A »termeljünk több tejet« jelszó követelménye, hogy az emberek »tejesebb« marhát kezdenek tartani, ennek tartása okából nagyobb területen kezdenek mesterséges szálás takarmányt termelni, sőt jut hely a takarmányrépának is és télen jut pénz korpá és olajpogácsa vá-

sárlásra, mind gondosabbá lesz a szénakészítés munkája, sőt a fokozódó tejjövedelem hatása alatt nem áttallanak a közös legelő javítómunkálatokba is buzgóbban sorakozni, de már hajlandók jobb bikavásárlásra, községi bika istállók építésére is! Lassu utja van ugyan ezen fejlődésnek, de még ott is tapasztalható, ahol a jármos tehén, vagy bivaly télen át teljelő állattá avaszsál.

Mellékelt táblázatban Erdély különböző vidékein működő tejszövetkezetek 1913. évi, illetve 1914. évi adatait csoportosítottam.

gos zsirtartalma 3.57%, a bivalytejé 6.6% volt (1912).

A brassói iparkamara 1912. évi jelentése szerint a legtöbb tejet: 544.927 litert Feketehalomból hozták; de nagy baja a brassói szövetkezetnek, hogy télen kevesebbet szállítanak, mint nyáron. Így a nyári hat hónapban 1.656.302 litert, a téli hónapokban ellenben csak 1.182.317 litert, tehát 473.985 literrel kevesebb tejet. A tej nagyobb része, mint fölözetlen tej kerül a forgalomba, de készítenek joghurtot és kefirt, melyekből évről-évre több kell, a gyermek tej fogyasztás még nem bír fejlődni. Tejfölből és tejszínből 14.924 litert helyeztek el, a vajtermelés kitétt 42.601 kilogrammot és 1 kilogramm vaj gyártására 23.1 liter tej szükséges lett. Nagyon kapós lett a lefölezött tej értékesítése, a vidéken ugyanis nagy sertésenyésztés is divik. Ennek literre 4.27 filléren értékesült!

Tejtermékek készítése alkalmával a tej literenként 19.03 filléren értékesült. Am tudni kell, hogy amíg ide fejlődtek ezen szép statisztikai adatok: nagy küzdelmet, sok türelmet s jelentékeny pénz-áldozatot kellett kifejtjenie a brassói központi tejszövetkezetnek; ma példaképe az erdélyi tejszövetkezeti úgynök s a Balkán is ide jár tanulni.

A Besztercenaszód megyei Szászlekenca szépen fejlődő nagy községben a 79 drb. pirostarka marha mellett 394 drb. fehér tehén termeli a tejet és mégis szép eredményeket mutat a tabella. A kezem között levő 1913. évi mérleg szerint a beszállított tejért 10.187 koronát fizettek ki, termelt vajért 8816 koronát, sajtot 2487 koronát, teljes tejt 303 koronát vettek be, hátha még minden tehénes gazda tagja lenne a szövetkezetnek s nem lennének a besztercei hetivásárookra járó tejküpecsek. Itt a vaj a főtermelési cikk.

Az Udvarhely megyei Homoródszentpál messze esik a várostól, sőt a vasúttól is, itt szintén a vajtermelés a főcikk, pedig a vaj kilogrammja csak 2 korona 80 filléren értékesül, mégis a maga vidékén példászerű e székely szövetkezet, ahol 215 drb. magyar tehén és 275 brb. bivaly termeli a tejet.

A kolozsmegyei Szucság a közeli kolozsvári piacra termelt (1913-ban) 108.568 liter tejet. Mindenfelé a legnehezebb a nagyvárosok szomszédságában fekvő községekben tejszövetkezetet alakítani és fenntartani. Ugyanis könnyű s közel lévén a városba való bejárás, a tejhálózat megcsoklák a mindennapi városi csatángolást, úgy, hogy például Szucságról régebben 60-70 asszony, leány, sőt férfi is

Kimutatás

nehány erdélyi tejszövetkezet egy évi termeléséről és forgalmáról:

Megjegyzés	a) Brassói központi hitelszövetkezet	b) Szászlekenca Beszterce-N. m.	c) Homoródszentpál Udvarhely m.	Szucság Kolozs m.	Válaszút Kolozs m.	Akosfalva Maros-Torda m.
	1914	1913	1913	1913	1913	1913
Milyen tejelő marha van a községben?	nyugati és bivaly	79 nyugati 394 magyar 19 bivaly	4 nyugati 215 magyar 275 bivaly	magyar és bivaly	magyar és bivaly	magyar és bivaly
1913-ban hány liter tejet szedett be a tejszövetkezet?	2.539,432	69747	81635	108568	53420	87909
1913-ban hány liter tejet adtak el?	1.814,880	2099	2359	—	—	73558
Hány kilogramm vajat termeltek? kgr.	—	2715	5075	—	—	345
Hány kilogramm sajtot (turót) termeltek? kgr.	—	4491	615	—	—	457
Hogy értékesült a tej literje? fill.	26.2	24	—	24.97	19.16	19
Hogy értékesült a vaj kilogrammja? kor.	3.22	3	2.80	—	—	—
Literenként hány fillért kapott a termelő?	19.8	18	16-18	20-22	17.27	—
1913-ban volt a szövetkezet összes bevétele kor.	668.041	13896	18782	27110	10.234	20353
1913-ban az összes üzemköltségek? kor.	162.846	13285	18461	3003	905	3507
Egy liter teje eső üzemköltség? fillér	6.41	1.9	2.2	2.76	1.70	—
A szövetkezet tagjainak száma?	750	176	282	96	122	—

Jegyzetek: a) Ezen gyárszerű nagy üzemnek a Brassóvidéki 16 falusi szövetkezet szállítja a tejet.

Tehéntej: 1.739,316 liter; 800,116 liter bivalytej.

b) Szászlekencén inkább vajat és sajtot készítettek.

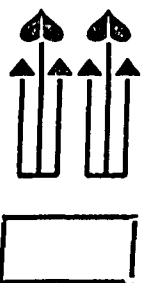
c) Homoródszentpálon a vajtermelésre fordított a tej.

d) A tejért fizetett ár is benne van az üzemköltségekben.

Fenti táblázat adatait Erdély hat községéből szedtem össze, ugyanannyi vidékről. Azaz a brassói tejszövetkezet tulajdonképpen 16 környékbeli falusi tejszövetkezelt termelését szívja fel. A rovatokba beírt számadatok önmagukat magyarázzák s az egymásközi összehason-

lításra is alkalmasak, de itt mégis meg kell ismernünk a helyi különleges viszonyokat.

A brassóvidéki tejszövetkezet több tehén tejet s kevesebb bivaly tejet termel, a szarvasmarha fajtája pinzgauer és ujabban szimmentáli fajta. A tehéntej álla-

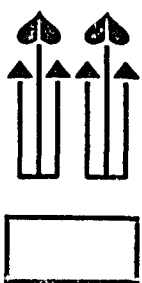

Igen fontos minden gazdának, hogy a legújabb szerkezetű **Kalmár rendszerű kukoricza**

morzsolót használja, mert ezzel a legököltebb munkát gyorsan végezheti, nem törí a csutkát, nem hagy rajta szemet, könnyű járatu és olcsó.

Kérjen árjegyzéket közvetlenül **Kalmár Zs. és Társa** különleges

tisztító **gépgyár és vasöntöde, Hódmezővásárhely.**

járta a várost házról-házra — míg a szövételket meg nem alakult. Ma a szövételketi tejescocsi hozzák bé a tejet, két személy végzi a házaknál való elosztást, megállott a tejesházalók vándorlása; ez éveket tartó kemény *fegyelmelés* eredménye. Persze kiváló, esempészek, egyszóval visszaélők most is vannak, kivált nagy ünnepek idején, amikor több tej kell s a kolozsvári nyílt piacon 6—8 fillérrel is felszökik a tej ára. Itt tehát már egész éven át rentabilis a tejszállítás.

(Vége köv.)

A gyümölcsfák gondozása.

Irta: Nadas János, főkertész

I.

A gyümölcsfát nem elég csak eülni, hanem azt állandó gondozásban kell részesíteni, hogy az folytonos termő erőben legyen. Az elhanyagolt, fűszű koronájú, gombák, mohok, zuzmók s különböző élősdiakkal megrakott fától tisztességes termést nem várhatunk.

Ennek fontosságát az amerikai termelők már rég felismerték s ezért igen nagy gondot fordítanak a fák ápolására, s ebből kifolyólag oly szép gyümölcsöt állítanak elő, hogy nem tudunk velük versenyezni.

Hazánkban is egyik másik termelő elég szépen és jól gondozza gyümölcsfáit, csupán a gombabetegség és molyok (amik a gyümölcsöt elférgesítik) elleni rendszeres permetezésbe nem akarnak beletörődni. Ez elől pedig nem tudunk kitérni, mert az utóbbi években oly rohamosan szaporodtak úgy a gomba, mint a rovári ellenségeink, hogy rendszeresen kell permeteznünk — mint a szőlőnél — ha azt akarjuk, hogy nibátlan gomba és kukacmentes gyümölcsöt nyerjünk.

A szőlő permetezése sem izlett eleinte az embereknek, de mivel meggyőződtek, hogy permetezés nélkül már nincs szőlőkultúra, neki fanyalódtak s azóta úgy megszokták, hogy az lenne már furcsa, ha nem kellene permetezni. Így lesz majd a gyümölcsfa permetezéssel is. Itt azonban jobban szükséges, hogy az intelligens osztály járjon elől jó példával, hogy a kistermelő — paraszt ember — nek alkalma legyen a saját szemével különbséget tenni, a permetezett és permetezetlen gyümölcs között. Ha azután meggyőződött annak hasznos voltáról, majd nehezen követni fogja a példát. Persze nagyon nehezen, mert a paraszt ember csökönös természeténél fogva nem kedveli a neki új, szokatlan munkát. Sőt még az egyszerűbb fatakartástól is úgy irtozik — különösen az erdélyi kiscgazda — hogy annak fáira siralom reá nézni.

Volt alkalmam látni egy pár Kolozs megyei község gyümölcsösét, hát bizony az erdei vadfa különbül néz ki jó részénél, mert az a természeténél fogva erősebb lévén, az ellenségei nem tudnak azokon úgy elhatalmasodni, mint a kultúra alatt levő gyengébb szervezetű gyümölcsfáinkon. A fák kócos, bozontos koronája tele elszáradt ágakkal. A fa törzse, sőt még a vékonyabb ág részei is el-

lepve vastagon zuzmó, moha és különböző gomba betegségekkel s a nem látható rovári ellenségekkel. Ilyen karba tartott fákra jöhet bármily kedvező idő is, de valami számottevő termés nem várhatunk róla. Holott egy kevés körültekintő — legnagyobb részt — téli munkával, jó jövedelmet adna, a mi különösen a kiscgazdáknak nagy segítségére lenne, különösen olyan mostoha években mikor a gazdasági növények termései rosszul ütnek be. Tekintve, hogy az utóbbi években ez sűrűn előfordult, ez indokoltá teszi, hogy az erdélyi részekben a gyümölcsstermelés a kiscgazdákkal nagyobb mérvben felkaroltassék, hogy azok termelési ágai mennél változatosabbak legyenek, ha az egyik termelési ág nem sikerül, sikerül a másik. Így a gazda megélhetése, jövedelme inkább biztosítva volna. Az is indokoltá teszi a gyümölcsstermelés nagyobb mérvű terjesztését, hogy e vidéken rengeteg jóformán parlag vagy jobb esetben gyenge kaszáló terület áll rendelkezésre, mely a gyümölcsstermelésre megfelelő. Az községek, hogy Erdélyi klímája gyümölcsstermelésre kitűnő, az itt termelt finom zamatu gyümölcs kedvelt és keresett cikket képez. Csak nincs belőle elegendő, sőt kevés van, úgy annyira, hogy Erdély központján, Kolozsváron pl. ez évben is jó részben az Alföldről fedezték a szükségletet.

Van ennél szomorubb jelenség is. A kereskedésekben amerikai aszalt gyümölcsöt, legnagyobb mennyiségben aszalt szilvát árulnak! Tehát oda jutottunk — mi főleg szilvát terelő országgrész — hogy még abból is, amiből legtöbb termésünk van, a tőlünk több ezer kilométerre lakó élelmes amerikai termelő lát el bennünket aszalt szilvával. Annak a termelőnek szilvája kibírja a hosszú ut fuvar költségét s megbirja, hogy a 4—5 kereskedő — kiknek a kezén keresztül megy — kivegye a maga hasznát s a termelőnek mégis marad annyi, hogy élni tud belőle.

Nálunk ha van is termés, pálinkát főznek belőle, mert ez a legkevesebb munkával jár, arra nem gondolnak, hogy másképp feldolgozva több jövedelmet adna. Tehát a termelésen kívül a feldolgozás módjával is emelhetjük jövedelmünket.

A fentiekből láthatjuk, hogy tultermelésétől még nem kell félnünk, ezért ültessünk mentől több gyümölcsfát s arra törekedjünk, hogy egy-egy faluban nagy környezetben sok gyümölcs teremjen, mert akkor a kereskedők özönlenek oda, — mert tudják, hogy lehet üzletet kötni — és jobb árban tudjuk értékesíteni a gyümölcsöt, mintha egy faluban csak egy fél kocsival volna.

De ne elégedjünk meg csak a fák ültetésével, hanem azt továbbra is jó gondozásban részesítsük.

Vegyük először a földmunkát:

Ültetőkör különösen ha gypeshelyre ültetünk, nagy gödröket ásasunk, hogy a fák gyors fejlődését biztosítsuk. A gödör átmérője legalább 120 cm., a mélysége pedig 60—70 c.-méter legyen.

Ha a gyümölcsfák között valamely kerti vagy szántóföldi növényt termelünk,

akkor a fák alja mindig művelve van. Ha azonban legelő vagy kaszáló területen áll a fa, úgy a fa körül lévő földet — a fa tányérját — minden ősszel 150—200 cm. átméretben fel kell ásni s éventként legalább kétszer megkapáljuk. Ez nagyon fontos, mert a füves talaj rendszerint nagyon tömött s a levegőt nem eresztí át, már pedig úgy a fagyóké fejlődéséhez, mint a tápanyagok felbomlásához feltétlen szükség van levegőre. Legtöbben az ezzel járó munkát sajnálják és azt az 1—2 villa fűvet, amit leásnak, pedig a fű megtérül azzal, hogy az ásás körül bujában nő a fű. A munkát pedig a bővebb gyümölcsstermés fizeti meg.

(Folyt. köv.)

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Valamennyi gazdasági egyesületnek, gazdaköröknek és kirendeltségeknek.

A Hadsegélyző Hivatal a háboruban elesett vagy a háboruban kapott sebek, avagy a hadi fáradoalmak következtében elhalt katonák özvegyei és árvái alapja javára különböző propapanda cikkeket hozott forgalomba. A cikkeknél eddigé csak Budapesten volt piaca s miután a fenti alap a társadalom támogatására van utalva: lényeges közérdek fűződik ahhoz, hogy a vidéki közönség is e nemes célokat szolgáló tárgyakat vásárolja.

Ezen propaganda cikkeknél közül különösen az »Imádkozik a király« című szép művészeti emléklap mutatkozik úgy kiállításánál, mint olcsóságánál fogva kiválóan alkalmasnak arra, hogy a legszélesebb körökben országgrészre elterjedést nyerjen, miért is felkérem Cimet, hogy különösen a vidéki gazdaközönséggel való érintkezésében ezen magasztos célt szolgáló emléklapok terjesztésére propagandát kifejteni s ekként hathatós támogatásával ezen emléklapok országos terjesztését előmozdítani sziveskedjék.

Az emléklapok darabonkinti 40 filléres árban közvetlenül a »Hadsegélyző Hivatalnál« (Budapest, Képviselőház) rendelhetők meg.

Budapest, 1915 január hó 30.

Ghillányi s. k.

Közlemény. A szeszadóról szóló 1908. XXVIII. t.-c. 88. §-a értelmében a mezőgazdasági és ipari szeszfőzdektől évente elvont kontingensért nyújtandó kártalanításra csak azon szeszfőzdek tarthatnak igényt, melyek a szeszfőzdekből kikerülő moslékot vagy maguk használják fel vagy pedig hazai gazdaságoknak adják el.

A törvény rendelkezése alapján beérkezett jelentések szerint a folyó évi január hó 1-től március 31-ig terjedő időszakban Farkas Mendel szászrégeni cégnél 500 q és Mayer Miksa savski marofi cégnél (Horvátország) 933 q száritott szeszmoslék kerül eladásra.

Felhívjuk ezuton is az ország gazdaközönségét, hogy amennyiben szeszmoslékra szüksége lenne, annak beszerzése végett forduljon közvetlenül fentnevezett szeszfőzde vállalkozókhoz.

ADRIA BIZTOSÍTÓ TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vezérigazgató: Rác-almási Frigyesy Adolf m. kir. udv. tanácsos.
Igazgatósági elnök: Báró Láng Lajos, valós. belső titkos tanácsos.

3005

Vagyonbiztonsági tőkéje 180 millió kor.

E társulat, amely 74 éves fennállása óta 650 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételke mellett: tűz- és robbanási, betöréses lopás, baleseti, valamint jégokozta károk ellen, továbbá: az emberek életére halál, elérési valamint kizárási esetekre és magas kamatozással éléjradékokra

Erdélyrészi vezérképviselőség Kolozsvárt:

Gr. Bethlen Pál igazgató, választm. tag. Bács-Kulai Szekula Ákos vezérfelügyelő

VEZETÉS KÖZLEMÉNYEK.

— Nyílt levél Szolnok-Doboka, Szilágy, Kolozs és Beszterce-Naszód vármegyék erdélyi-magyar fajtájú bikát nevelő gazdaköztségéhez és a községek érdemes előjáróihoz. A Szolnok-Doboka vármegyei Gazdasági Egylet karöltve a törvényhatósági mezőgazdasági bizottsággal a földmivelésügyi m. kir. miniszterium és a vármegye anyagi támogatása mellett Désen a baromvásártéren 1915 március 8-án (hétfőn) rendezi a XXV. erdélyi-magyarfajtájú bikavásárt. Felhívjuk Szolnok-Doboka, Szilágy, Kolozs és Beszterce-Naszód vármegyék tenyésztőit, áll. gazd. felügyelőit és a községek előjáróságait, hogy eladásra szánt bikáikat bemutatni, illetőleg tenyészbika szükségletüket a dési vásáron beszerezni sziveskedjenek. A községek apaállatok államsegélyes beszerzése a jelenlevő áll. gazd. felügyelőséggel itt legkönnyebben lebonyolítható. A dési XXV-ik erdélyi-magyar fajtájú bikavásárra felhajtandó bikák valamennyie eladó lévén, kiváló alkalom kínálkozik arra, hogy Szolnok-Doboka-, Szilágy-, Kolozs-, Beszterce-Naszód- és más vármegyék községei a tenyészbikaszükségletüket hosszas és költséges utánjárás nélkül és oly minőségben szerezzék be, minő a falvak lakossága igényeinek és izlésének megfelel. Minden község küldöttsége a bika kiválasztását és az ár kialakítását maga eszközözi, állami kedvezmény azonban csakis oly községi bikák vásárlására adatik ki, mely a jelenlevő állami m. kir. gazdasági felügyelő ítélete szerint tenyésztésre alkalmasnak találhatik. A kiállítás és vásár tudnivalóit azzal a kérelemmel közöljük, hogy azt ismerősei körében is terjesztetni sziveskedjék. Dé, 1915 február 16-án. Gr. Wass Béla, gazd. e. elnök, Hye Jenő, alispán.

— **Lófajták kipróbálása a háboruban.** Suckow bensbergi állatorvos és lótenyésztő, a német állatorvosi folyóiratokban felszólítja az állatorvosokat, hogy figyeljék meg behatóbban az egyes lófajták ellenállóképességét a háború folyamán és tapasztalataikat közölik. Ilyen módon a hazai lótenyésztésre vonatkozólag értékes és a jövőre nézve jól értékesíthető adatokhoz juthatnak.

— **Védekezés a sertéshus drágasága ellen.** Debrecenből írják: Domahidy Elemér főispán kieszközölte a kormánynál, hogy Debrecenből ne lehessen kivinni sertést. A sertéskereskedők és spekulánsok közt nagy elégtelenséget keltett a tilalom, amely alaposan leszorította a sertés árát. Nap-nap után kérték a polgármestertől a tilalom megszüntetését, de — hasztalanul; nemcsak a kivitt nem engedte meg, hanem elrendelte a város sertéskészletének gyarapítását s a bevásárlással egy városi tanácsnokot bizott meg. A lakosság érdekében dicséretreméltó és követendő példa más városok részére is.

— **A vadászati tilalmi idő.** Mivel előfordult, hogy némely helyen a vadászóközönség különféle ürügyek alatt (mint pld. élelmiszerhiány, kórházak részére szánt szeretetadomány) az általános vadászati tilalmi időt nem tartja be, a földmivelésügyi miniszter felhívta az illetékes hatóságokat, hogy az általános tilalmi idő pontos betartását a legszigorúbban ellen-

őrizzék és a visszaéléseket a legerélyesebben torolják meg.

— **Saját szükségletünk.** A Magyar Gazdaszövetség szerint a gabonarekvirálásnál megtörténik, hogy a készletekkel rendelkező gazdáktól elveszik a gabonát és csak annyit hagynak nálunk, amennyi a saját szükségletükre elég. A faluban vannak azonban olyan kisgazdák is, akiknek a saját szükségletükre nincs elég készletük, vannak zsellérek, munkások, kisiparosok, akiknek egyáltalán nincs készletük. Ha pedig a készlet nélküli falusi lakosok millióit figyelmen kívül hagyjuk, alapos az aggodalom, hogy a falvakban inszégessé válik a helyzet. Reméljük, hogy a magyar kormány most, a mikor Ausztria készleteinek egy részét követeli, figyelembe veszi a nekünk szükséges mennyiségnek megállapításánál a falvak nélkülözö lakosságát is.

— **A pellagra.** Liebermann Leó tanár szerint a pellagra fellépése nem függ össze az avas kukoricalisztból készült ételek fogyasztásával: pellagrát olyan ember is kaphat, aki egészséges kukoricaliszttel él. Arra a kérdésre, vajjon kell-e félni az olyan kenyér élvezetétől, amely zab-, buza-, rozs- és bizonyos százalékban kukoricaliszt keverékből készült; azt feleli Liebermann, hogy ez bizony tulzott félelem volna, amelynek semmi alapja sincs. Mi nemcsak kukoricalisztból készült kenyérral táplálkozunk. Már pedig a vizsgálat kimutatta, hogy a pellagra csak akkor lép fel, ha a táplálkozás egyoldalú. Ilyen egyoldalú táplálkozásról nálunk nem lehet szó. A pellagrától tehát nem kell félni s a kormány rendelkezésének megváltoztatására nincs semmiféle tudományos ok. A kukoricalisztból készült kenyér jóízű, sőt jobb, mint a rozs-, buza- vagy árpalisztból készült kenyér, mert nincs meg az a kesernyés utóíze mint azoknak.

— **Az ország adóssága.** A »Gazdaszövetség«, a Magyar Gazdaszövetség hivatalos lapja írja: A Magyar Gazdaszövetség már korábban fordult a kormányhoz, hogy a katonai özvegyek és árvák méltó ellátásáról gondoskodják. Megnyugtathatjuk dicső hőseink hátramaradottjait, hogy a kormány nem is tért ki a jogos kívánság elől. Németországban főlemeli a törvényhozás az ellátási díjakat. Hisszük, hogy a mi törvényhozásunk is illő nyugdíjat biztosít nem csupán az elesettek hátramaradottjainak, de a rokkantaknak is, akik a háboruban a legnagyobb áldozatot hozták hazájukért. Az állam rendes bevételeiből fordít e célra megfelelő összeget a törvényhozás. De mi tovább megyünk. Az állami nyugdíj lerovásával még nem róttá le az ország a maga adósságát. Vannak sokan, akik nemhogy életüket nem kockáztatták, de hasznot, nagy vagyont nyertek a háborúból. Bár ezeket nem a gazdasági társadalom körében kell keresni, itt is elég szép számmal vannak, akik nem vették ki részüket a háborúból úgy, mint azok, akik ezer veszély közepette küz-

döttek az itthonmaradottak javaiért. A társadalom is adós az özvegyekkel, árvákkal és rokkantakkal szemben. Társadalmi mozgalom indult meg a rokkant katonák felsegítése iránt. De mivel azon rokkantak sorsa a legszomorubb, akik a földmivelésből éltek azelőtt, mert a földmivelés körében épkézláb ember használható jóformán mindenütt, a földmivelő katonák soraiból kikerült rokkantak ügyét kell különösen felkarolnunk s mindent elkövetni, hogy hatalmas segélyforrás jöjjön létre számukra. A Magyar Gazdaszövetség, mely kellő időben lép nyilvánosságra a rokkant földmivelő katonák érdekében tervezett országos akciójával, biztosan számít az összes gazdák, gazdakörök és szövetkezetek rendkívüli áldozatkészségére, hogy egy könyv, egy kétségbeesett jajszó se maradjon a háború után.

— **A halászat állami támogatása.** A háborús viszonyok kényszerítő hatása alatt a halászat szokott állami támogatása is szűkebb mértékre szorult. Az Országos Halászati Egyesület kérelmére ugyanis a földmivelésügyi miniszter néhány métermázsa pontyivadék és néhány millió süllőikra szétosztását engedélyezte. Az e célra szolgáló tenyészanyag a rendes viszonyok között szétosztani szokott mennyiségnek nem is egészen felét teszi és egy-két kezdő kisbirtokos kivételével kizárólag halászati társulati kezelésben levő közvizek benépesítésére szolgál.

— **Haszonbérbe kiveszek 300—600 k. holdas birtokot** című mai hirdetésünkre felhívjuk olvasóink figyelmét.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGZSÓBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD

TAKARÉK-BETÉTEKET

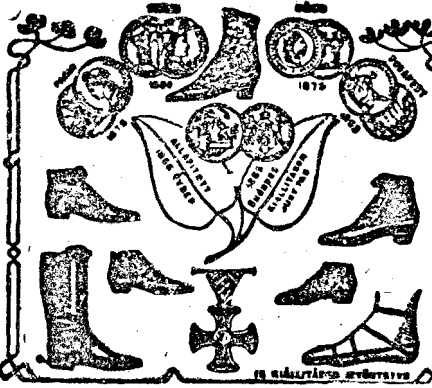
és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁR, SZENTEGYHÁZ-UTCZA 3. SZ.

Fölvívja a n. é. közönség figyelmét előnyösen ismert, elsőrangu műhelyében a legjobb anyagból, legújabb divat szerint készült közkedveltségű **férfi és női cipőraktárára**

3008
Megrendelés után készít amerikai és francia, vagy bármily tetszés szerinti faconu cipőket, a legkényesebb igényeknek is megfelelő kivitelben. — Vidéki megrendelések pontosan és gyors kivitelben mérték után, de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével eszközöltetnek. — Kiváló tisztelettel: Matutsek József.

KOLOZSVARI

TAKARÉKPÉNZTAR és HITELBANK Részvénytársaság
Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám.

3006

□□□

Alapjai: 3 millió 347,000 korona.

Elfogad: takarékbetéteket legelőnyösebb kamatoztatás mellett

és azokat a moratórium korlátozó határozmányaitól eltekintve

bármikor azonnal visszafizeti,

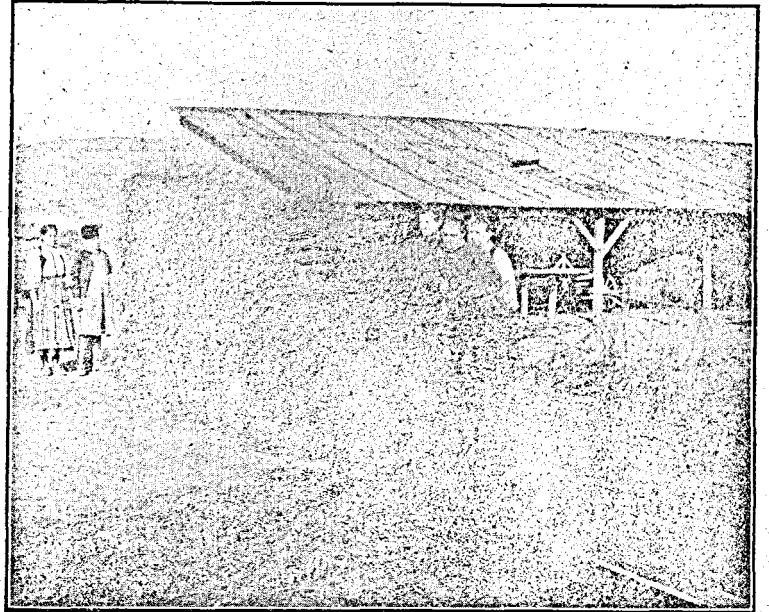
miáltal módot óhajt nyújtani a közönségnek, hogy pénzfelteslegeit a háboru tartama alatt is biztos helyen elhelyezhesse.

Uj intézeti székházában külön e célra épített pánccétermében

tűz- és betörésmentes rekeszeket

és értékeket tartalmazó ládák részére

resort tart a közönség rendelkezésére.

Megválogatott elsőosztályu szőlőoltványok.

Uj telepítésre és különösen pótlásra a legjobb bor-, csemege- és lugaszőlőfajokból a legszebb és legerőteljesebb, minden tekintetben elsőrendű

Szőlőoltványok

Ripária, Pertális, Rupestris és a legjobb Hybrid alanyokon legolcsóbban kaphatók

Schöppner Sámuel

ny. m. kir. szől. és bor. felügyelónél

Dicsőszentmártonban

3167

Vetőmagnak alkalmas

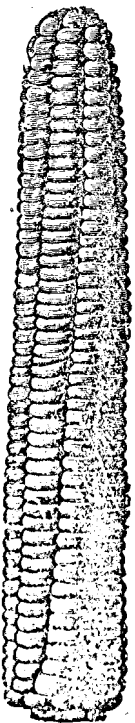
TENGERIBŐL, ÁRPÁBÓL ÉS ZABBÓL

mintázott ajánlatokat kér az

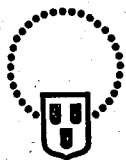
3156

Erdélyi Gazda Társaság

Kolozsvár, Attila-utca 10.

Egy ev. ref. vallásu, nős **gazdatiszt állást** óhajtana elfoglalni.

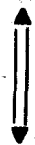
3168

Egy helyt 33 évig nagyobb gazdaságban önállólag szolgált.

Szives megkeresést kér

Kolozsvárra, Zrínyi-utca 3. szám, BEDOHÁZI PÁL.

Okleveles gazda keres állást valamely gazdaság önálló vezetése és kezelésére.

(z. z.)

Cime: Várady Géza
Nagyszeben, Hid-utca 8. szám.

Kiadó földbirtok.

Marosujvártól 15 kilométernyire 165 holdas birtok, 3 szobás lakással, épületekkel és felszereléssel kedvező feltételek mellett kiadó. Értekezhetni Gálffy Dénessel, Magyar-Forró, u. p.: Marosujvár. 3161

Keresek egy szakképzett gazdasági kiscsaládu katonamentes

ispánt,

ki a kómló kezelést, a gazdaság összes ágait érti, a marhatenyésztésben szakember

Ugyancsak keresek egy dolgozó munkás

vinczellért,

ki az erdélyi szőlőmivelést, valamint a nemesi karikás mívelést érti.

Ajánlatok bizonyítvány másolattal s fizetési igény megjelöléssel

Fried Eskeles
földbirtokos címre

Algyógyra küldendők. 3165

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.
Vezérképviselő: Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 35.

Biztosításokat elfogad tűz és jékkár ellen. Ugyvisz' az emberéletére a legkülönbözőbb módokat szerint, előnyös feltételek mellett. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.

A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzlet-lesle-gébből. közgyűlési határozat értelmében díjvisszatérítésben.

Biztosítási ajánlatok bejuttatandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítás al minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulása	1 2527.980.-	K
Tartalékok	3.357.603.-	
Biztosított tagjainak fennállása óta fizetett tűzkárokból	10.740.000.-	
jékkárokból	5.042.000.-	
Biztosított érték tűzben 1912. évben	860.000.000.-	
jégben 1912. évben	63 000.000.-	
Életbizlet állománya	15.240 080.-	

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a

GONDVISELÉS. Országos Központi Segélyző Társulat

utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhető, leánykihasználási (önálló itási) segélybiztosítások eszközöltek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jókormányos működéssel. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz. 3012

Dr. gróf Teleki Domokos ur

öméltósága többszörösen kitüntetett Magyar-Erdélyi fajta tenyészetéből eladó

8 drb. 2 évet töltött bika;

2 drb. 5 éves jól fejlett döött muraközi mén.

Érdeklődők forduljanak alulírottához
Gernyeszeg posta Pálffy Dezső, intéző.

3166

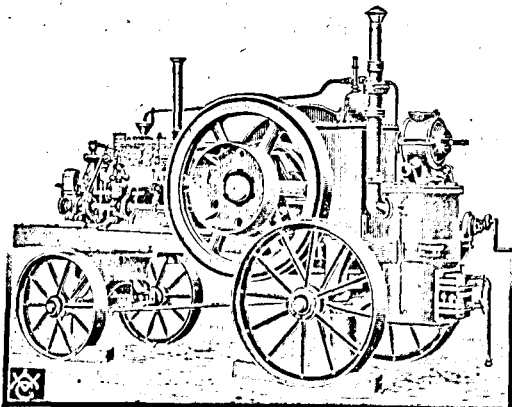
Szab. „ASTRA” Gázmotorok

cséplésre, vontatásra, szántásra, ipari célokra
kitünően alkalmazhatók.

3164 I

A legtakarékosabb mezőgazdasági üzemgép.

Szivesen szolgál ajánlatokkal:

A Magyar Királyi Államvasutak

Gépgyárának Vezérigynöksége

Budapest, Váci-körút 32 sz.